tajad õige tagasihoidlikuks muutusid seks otstarbeks kooli ruumide lubamisel.

1934. a. tõi ses suhtes murrangu niihästi ühes kui teises suhtes. Rahva terviksust lõhestavale poliitilisele agitatsioonile tehti järsk ja kindel lõpp ning ärapöördumine kooliharidu se-vaimustusest ei jätnud enam midagi soovida. Seega muutus tee vabahariduslikele üritustele soodsamaks kui varem. Nüüd on vastaval alal teotsevail org-idel, eriti keskorg-idel, võimalus näidata, kas ja mil määral nad on võimelised seda uut konjunktuuri ära kasustama hoogsa ja jõulise tervikulise rahvahariduse liikumise esilekutsumiseks. Teatavaid tunnuseid, et asi selles suunas arenema hakkab, igatahes on; muidugi ei kajastu need aga veel kuigi suurel määral 1934. a. kohta käivas faktilises materjalis.

Ka vormilt on meie vabaharidustöö muutumas. Peale pidude (mida sageli korraldatakse vaid tulude hankimiseks) olid siiamaani harrastatuimaks alaks loengud ja kõned. Need on aga kulukad ja väheproduktiivsed töövõtted. Koha peal on harilikult vähe kõnelejaid, kellel s i s u l i s e l t midagi edasiviivat oleks öelda, linnadest nende kohalekutsumine on aga tülikas ja kulukas. Pealegi haihtub kõne mõju ruttu. Sellepärast on vanemates kultuurmaades juba ammu mindud üle isetegevuslikkudele rahvaharidustöö meetoditele, millest enim tähelepanu väärivad õpiringid. Õpiringide viljakaks tegevuseks on aga tarvis isetegevuseks võimelist tegelaskonda, inimesi, kes suudaksid õieti kasustada raamatut. Vanema põlve hulgas neid on kahjuks alles vähe, ent olemasolevadki tuleb üles otsida ja nende eeskujuga teisigi kasvatada. Õpiringide liikumiselt tahaks loota, et ta vabaharidustööle annaks sisukama ilme ja paljalt pidutsemise sealt tõrjuks välja. Pealegi on õpiringide töövorm odav (eel-

Eesti kroonika 1934, lk. 59